

5)
Gmmen, 27 februari 1987

2de aanvullende brief

Heer geachte Heer Steensma! aan de heer B. Steensma

Het spijt mij, dat ik van de brief, die ik u
voor deze schreef, geen copie heb gemaakt. Ik heb
met deze en geen (meest oud. inwoners van Ooster-
hesselen) roebel gepraat, ook wel geschreven, dat ik
niet nauwkeurig meer weet, wat ik in de niet al-
te uitvoerige brief aan u wel en wat niet heb
geschreven. Mijn bedoeling was u. l., dat hebt u
wel begrepen, u mondeling en aan de hand van
oude foto's een en ander nader uit te leggen.
Uw antwoord, waaruit blijkt, dat u voorbij gaat
aan alles wat ik mij nog als ware het gestere
gebeurd, herinner, is wel een beetje erg absoluut.

Om de zaken even op een rijtje te zetten: Ik citeer
uit het in 1986 verschenen boek van de heer G. Kuipers,
waarin hij zich beroept op uw oordeel in „Langs de
oude Drentse kerken“:

„In de jaren 1930/31 is een restauratie uitgevoerd,
waarover niet iedereen even enthousiast was. In
het interieur werd u. l. nogal wat verminkt. Als
excuus kan gelden, dat de financiële middelen des-
tijds beperkt waren. De aaretten van vroege
gewelven in het koorgedeelte werden weg gehaald.
Wat nog over was van het sacramentshuisje - stukken
kalksteen, versierd met kruisbloemen en hofels
(gotisch siernotief) - werd verwijderd. Het doop-
hek verdween en de opstelling van drie tegenbanken
gaf een te strakke indruk van het interieur.“

En verder nog: „Tot 1931 trof men in de Hesseler
kerk nog de restanten aan van een fraai gotisch
sacramentshuisje, dat mogelijk van dezelfde schenker

Ik heb mijn man overtuigd dat danke en ander waar
afweten van zijn opgravingen omdat hij best begreep dat danke en ander waar
boven de grond gemaal moet worden metischian

Ik komstig zal zijn geweest als de vicarie van het
Heilig Sacrament.

Ik schreef u, meen ik, al dat het herstel van de kerk
niet plaats vond in 1930/31, maar in 1929/30.

Op 30 november 1930 werd de kerk weer in gebruik
genomen in die dienst heeft mijn man v.d. de oprichter
Woorstra nog bedankt voor zijn medewerking
niet wetend hoe hij met delevan van het Sacramentshuize
was omgesprongen, ze weer in de grond had gestopt
en buitendien een valse getuigenis van mijn man
had afgelegd als ongeïnteresseerd persoon. P

Ik zou te dit alles kunnen laten zien, maar deze
mij dierbare stukken geef ik niet uit Leiden.

Ik schreef u al hoe het herstel van de kerk in
Oosterhesselen tussen 1926 en 30 nov. 1930 een stukje
levenswerk van mijn man is geweest, waarvoor
hij samen met zijn vriend, de architect Belle Heek
de volle verantwoordelijkheid op zich had genomen,
wetend dat hij deze verantwoordelijkheid niet kon
overlaten aan de kerkvoogden, die op één na (maar
ook deze had i dit opzicht geen invloed in cultuur-
waarden) te allen boeren waren.

En mijn man zou het rich heel erg hebben aange-
trok, als hij had geweten, dat hij ervan verdacht
werd, dat onder zijn auspiciën al deze prachtige
slingen waren vernield en verwijderd, hij die zoveel
voelde voor alles wat historische en architectonische
waarde had.

Het doophek werd bij bovengenoemd herstel niet
verwijderd, maar juist aangebracht, getuige ook de
oude foto's. Wel schijnt er tot 1915 een doophek voor
de preekstoel aan de Zuidwand te zijn geweest,
waaruiter dus toen de doopouders hebben moeten

3
plaats nemen. Wij merkten later ook wel het verzet
tegen alles wat doophek was, al werd de ware
reden daarvan nooit uitgesproken. Alleen
daarvoor moet men de Drenten kennen, ik zelf
ben een volbloed Drentse, dus kan het weten
ik ben houdt er niet van "te kijke" gezet te worden,
wil liever in de menigte van de kerkgangers
opgaan.

Toen tijdens het herstel in 1929/30 het doophek
werd geplaatst, nam dit natuurlijk in de kerk
enige ruimte in beslag. Er konden toen niet ook
nog eens enige rijen banken verwijderd worden.
Die banken waren er n.l. al (getuige de foto van
voor het herstel. Het waren afschuwelijke banken
(hoe typisch ook van uitoverrijp) om in te zitten:
harde vlakke houten zitvlakken met een rugleu-
ning ter hoogte ongeveer van de schouders, waar-
door je het gevoel kreeg daar een duw te krijgen,
terwijl de rug nergens steun had. De banken
waren ter weerszijden onderling verbonden door
een dikke verticale plank, waarop aan één kant
stond de lezer etc. zie Oldenappinge 1666. Nog
zie ik de vrouwen in hun Drentse klederdracht
(in onze begintijd in Oostersasselen nog in zwang)
de ^{lange} wijde rokken een eind optillen om zo in die
bank te kunnen plaatsnemen. Tijdens het kerk-
herstel zijn deze banken door gemakkelijk zittende
vervangen. Het stuk hout, dat de naam van de
doopstimmermen en het jaartal 1666 weeryaf is
op verzoek van mijn man bewaard gebleven en
heeft jaren op de "dygelbeun" gestaan, niet omdat
mijn man het zo mooi vond, maar omdat
het een stukje kerkgeschiedenis vertegenwoordigde.
Later is blybaer die plank verwijderd en verdwenen.

41
Waarom de preekstoel naar de Oostelijke muur
is verplaatst heb ik ik meen ik, in een vorige brief
al duidelijk gemaakt. Ook uit acoustisch oogpunt
was dit natuurlijk beter, omdat het geluid zich zo via
de lengte van de kerk kon voortplanten.
Het deze verhalen heb ik niet alleen getracht mijn
man te rehabiliteren, maar ook de ongetwijfeld zeer
deskundigen bekwame architect Helle Steek.

Bij navraag vernam ik, dat diens jongste zoon, de
heer Hendrik Steek het architectenbureau van
zijn vader in Heerenvan had voortgezet. Het
deres had ik een heel prettig ^{telefoon} gesprek. Ik vroeg
hem of er nog bestekken en schetsen of tekeningen
van zijn vader aangaande het Oosthesseler kerk
herstel waren. Hij zei zich heel goed te herinneren,
dat zijn vader in 1929 en 1930 geregeld naar Ohn-
ging. Geluas-pas in 1986 vernam ik via het boek
van den heer Kuipers van MW oordeel over, de
kerkrestauratie 1930/31" en 2 jaar geleden had
de heer H. Steek de 7000 bestekken, tekeningen, enz.
(waaronder ook die van Ohn) vernietigd, na ze
20 jaar lang trouw te hebben bewaard.

Intussen heb ik ook weer een telefonisch gesprek gehad met
de heer Kuipers te Sleen. Ik had hem mijn oude foto's
van de kerk voor en na het herstel afgestaan, maar
ze tijdelijk weer opgevraagd om ze nog eens te
bestuderen. Nu heeft de heer Kuipers goed gevonden,
dat ik die foto's aan ik doorstuur, wat ik hierbij
doe. Ik zie op de foto van vóór de restauratie
duidelijk de kraalschroten, die (voor onze Hesse-
ler tijd dus) onderlangs de prachtige eiken balken
zijn getimmerd, zodat het duidelijk is, dat er toen
al geen sprake meer was van aanzetten van

5/
vroegere gewelven in het koorgedeelte. Wat het
het sacramentshuisje betreft, dat zit aan de
buitenkant van de kerk in de grond en zal erwel
ten eeuwigen dage in blijven zitten, tenzij mis-
chien in latere tijden "Bodemonderzoek" er zich
over ontfermt. (Ik heb me hier al bij neergelegd)
De heer Kuipers wil graag dat U de foto's
direct aan hem terugzendt. Zijn adres is:
de heer G. Kuipers. Dingspelstraat 26. Steen (Dk)
7841 Cx.

Met bet. Heer. Prof van de Rijksdienst (bona-
mentenzorg in Heist heb ik deze hele materie,
die mij erg hoog zit (dat merkt U wel) ook door-
genomen. He is momenteel met vacantie, (niet
voor zo lang) hij zal U als ze terug is, ook
nog wel schrijven, denk ik (heeft U intussen gesproken)
Misschien mag ik te zijner tijd, wan-
neer U U past, nog op enig antwoord van
U rekenen?

Hoogaachtend

D.C. Gerritsen-Dosting
Sterrenkamp 39
7811 HA Emmen (Dk)

P.S. Ik zal zeker allerlei voor U bekende teksten
hebben aangehaald. (Veemt U mij dat niet kwalijk,
ik deed het om de zaken even op een rijtje te
zetten. D.C.G.-O.

P.S. Ik hoop, dat U mijn vorige brief hebt bewaard,
aangezien beide brieven elkaar aanvullen.